

Collegevoorstel

Onderwerp:	Opstellen Soorten Management Plan (SMP)
Zaaknummer:	Z24-041903
Datum:	29 juli 2024
Team:	Leefomgeving
Toegevoegde bijlage(n):	1. Onderzoeksvoorstel SMP 2. Sensor-flooding methodiek NSM 3. Kamerbrief: Aanpak natuurinclusief isoleren
Portefeuillehouder:	R.H.G. Slangen

Gevraagd besluit

1. In te stemmen met het opstellen van een Soorten Management Plan met gebruik van de Nationaal Soorten Management methode, ter verkrijging van een omgevingsvergunning in het kader van de Omgevingswet, ten behoeve van de isolatieopgave in de gemeente Roerdalen.
2. In te stemmen met de uitvoering van de compensatiemaatregelen als voorwaarde voor het Soorten Management Plan.
3. In te stemmen met het aanvragen en inzetten van diverse subsidies ter financiering van de kosten voor het opstellen van een Soorten Management Plan en de uitvoering van de compensatiemaatregelen.

Toelichting bij het collegevoorstel

1. Onderwerp

Opstellen Soorten Management Plan (SMP)

2. Inleiding

De opstelling van een SMP dient om een generieke ontheffing aan te kunnen vragen van de Omgevingswet bij de Provincie Limburg. Alleen met deze ontheffing kunnen wij als gemeente de verduurzaming van gebouwen versnellen zonder negatieve impact op beschermde diersoorten.

Een SMP houdt in dat de gemeente in één keer voor een gebied of de gehele gemeente ecologisch onderzoek doet, waarmee we een omgevingsvergunning kunnen krijgen van de provincie. De provincie is het bevoegd gezag voor de handhaving van de Wet Natuurbescherming. Deze wet is sinds 1 januari 2024 vervangen door de Omgevingswet. Hierbij nemen we maatregelen ter bescherming van aanwezige diersoorten. Hierdoor is individueel ecologisch onderzoek per woning niet meer nodig wat veel tijd en geld bespaard.

Het opstellen van een SMP voor de gemeente Roerdalen komt voort uit de dringende noodzaak om een balans te vinden tussen de energietransitie en de zorgplicht voor natuurbescherming. Deze noodzaak wordt onderbouwd door verschillende recente beleidsontwikkelingen zoals de grootschalige isolatieopgave en het behoud van biodiversiteit en praktische uitdagingen zoals het niet mogen isoleren zonder een omgevingsvergunning.

Het SMP richt zich specifiek op beschermde gebouw- en spouwminnende soorten zoals de huismus, gierzwaluw en verschillende vleermuissoorten. De aanpak bestaat uit twee delen: een pre-SMP en een volledig SMP.

De pre-SMP fase omvat een modelmatige effectenanalyse en voorlopige compensatiemaatregelen voor de geschatte populaties, wat resulteert in een tijdelijke ontheffing. De volledige SMP fase volgt na gedetailleerd ecologisch veldonderzoek en nulmetingen, resulterend in een uitgebreid plan dat de natuurwaarden binnen de gemeente moet waarborgen en versterken.

Het plan omvat onder meer de identificatie van verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden van beschermde diersoorten. Er worden ook mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld om de negatieve effecten van bouw- en isolatiewerkzaamheden op deze soorten te minimaliseren. Voor meer informatie kan het onderzoeksvoorstel, zoals ingediend bij de provincie Limburg geraadpleegd worden, bijlage 1. Een belangrijk onderdeel is de inzet van innovatieve technologieën zoals de sensor-flooding methodiek om nauwkeurige data te verzamelen en te analyseren. Dit gebeurt via de Nationaal Soorten Management (NSM)-aanpak. De NSM-methodiek biedt een efficiëntere en snellere oplossing dan de conventionele methodiek door gebruik te maken van innovatieve technologieën en een gebiedsgerichte benadering. In bijlage 2 wordt deze technologie omschreven.

Het SMP zal ook voorzien in een monitoringsplan om de effectiviteit van de maatregelen te evalueren en indien nodig bij te sturen. Door dit integrale en gedegen plan is het streven de noodzakelijke balans te vinden tussen de energietransitie enerzijds en de zorgplicht voor natuurbehoud anderzijds en hiermee de vereiste omgevingsvergunning van de Provincie Limburg te verkrijgen. Vervolgens kunnen wij de inwoners actief gaan stimuleren om hun woningen te gaan verduurzamen.

3. Beslispunten

Het college besluit:

1. In te stemmen met het opstellen van een Soorten Management Plan met gebruik van de Nationaal Soorten Management methode, ter verkrijging van een omgevingsvergunning in het kader van de Omgevingswet, ten behoeve van de isolatieopgave in de gemeente Roerdalen.
2. In te stemmen met de uitvoering van de compensatiemaatregelen als voorwaarde voor het Soorten Management Plan.
3. In te stemmen met het aanvragen en inzetten van diverse subsidies ter financiering van de kosten voor het opstellen van een Soorten Management Plan en de uitvoering van de compensatiemaatregelen.

4. Argumenten

4.1.1. De isolatieopgave in de gemeente Roerdalen is omvangrijk en vereist een efficiënte aanpak.

Het Rijk heeft via het Nationaal Isolatie Programma (NIP) middelen beschikbaar gesteld om woningen met lage energielabels (D, E, F en G) te isoleren. Zonder een SMP kunnen de werkzaamheden niet worden uitgevoerd.

4.1.2. Een gebiedsbrede ontheffing via een SMP is kostenefficiënter dan individuele onderzoeken.

Zonder een SMP moeten voor veel afzonderlijke verduurzamings- en bouwactiviteiten uitgebreide ecologische onderzoeken worden uitgevoerd, wat tijdrovend en kostbaar is. De Kamerbrief, zie bijlage 3, over de stand van zaken omtrent natuurvriendelijk isoleren benadrukt dat individuele onderzoeken “buitenproportioneel kostbaar en ingewikkeld” zijn.

4.1.3. De NSM-methode biedt een nauwkeuriger en efficiëntere en snellere oplossing dan de conventionele aanpak.

Deze methode kan nauwkeurige en efficiënte dataverzameling en analyses uitvoeren. Het onderzoeksvoorstel, zie bijlage 1, beschrijft hoe de NSM-methode gebruik maakt van een technologie die met behulp van veel sensoren snel en nauwkeurig gegevens verzamelt over de verspreiding van soorten. Dit betreft een conceptversie. Zodra er een definitieve versie is met goedkeuring van het bevoegd gezag, zal deze aan uw college aangeboden worden. Vooralsnog wordt een positieve reactie van de provincie verwacht gezien het feit dat zij een aanzienlijke bijdrage heeft geleverd aan de ontwikkeling. Deze gegevens worden vervolgens geanalyseerd en interactief weergegeven om inzicht te geven in hoe soorten zich in een gebied verspreiden en gedragen. Dit helpt bij het maken van betere beslissingen voor natuurbeschoud en ruimtelijke planning. De conventionele aanpak voor een SMP heeft een lange doorlooptijd, daarnaast zijn de kosten van de NSM-methode lager dan bij de conventionele aanpak.

4.2. Compensatiemaatregelen uitvoeren is een verplichting.

Om woningen te kunnen verduurzamen is het verplicht om compenserende maatregelen uit te voeren. Alleen onder voorwaarde dat deze daadwerkelijk worden gerealiseerd kan de provincie een omgevingsvergunning verlenen.

4.3. Het opstellen van een SMP vereist financiële middelen om de benodigde onderzoeken en analyses uit te voeren.

Het uitvoeren van een gebiedsdekkend ecologisch onderzoek is kostbaar. De kosten hiervoor zijn €220.000, exclusief de kosten voor de compensatieopgave. De uitvoering van compensatieopgave, is een voorwaarde voordat gestart kan worden met een SMP. De compensatieopgave houdt in dat er alternatieve verblijfplaatsen, kraamverblijven voor vleermuizen gerealiseerd moeten worden binnen de gemeente op basis van de aantallen

die de provincie reeds heeft bepaald. Kosten hiervoor worden geschat op €50.000. Voor dekking van deze kosten zijn subsidies beschikbaar, die reeds door de provincie gereserveerd zijn voor de gemeente Roerdalen.

5. Kanttekeningen

5.1.1. Risico op vertraging in de implementatie van de isolatieopgave.

Het opstellen van een SMP neemt relatief veel tijd in beslag. Het ecologisch onderzoek op deze schaal vereist namelijk zorgvuldige planning en uitvoering, wat een lang proces kan zijn. Vooralsnog zal dit niet leiden tot een grote vertraging omdat het Rijk heeft aangegeven dat we in het eerste jaar 3%, tweede jaar 2% en derde jaar 1% van het woningbestand mogen isoleren met als voorwaarde dat dit natuurvriendelijk gebeurt. Door de NSM-methode te gebruiken, die efficiëntere dataverzameling en analyse mogelijk maakt, kan de tijdsduur voor het opstellen van het SMP echter worden verkort.

5.1.2. Afhankelijkheid van nieuwe en innovatieve technologieën.

De NSM-methode maakt gebruik van geavanceerde technologieën die, met het oog op het toepassen op grote schaal, relatief nieuw zijn. Innovatieve methoden zoals sensor-flooding en data-rich platforms vereisen testen en validatie om hun effectiviteit op grote schaal te bewijzen. De NSM-methode is al in meerdere projecten succesvol toegepast en heeft bewezen efficiënt en effectief te zijn. Deze zijn reeds bewezen door hun inzet in Zweden. Bovendien wordt de implementatie ondersteund door de provincie Limburg en hebben andere Limburgse, Zuid-Hollandse en Gelderse gemeenten reeds aangegeven ook deze methode te willen gebruiken.

Overige kanttekeningen

5.2. Juridische risico's bij niet-naleving van de Omgevingswet.

Als het SMP niet voldoet aan de wettelijke eisen, kan dit leiden tot veel tijdsverlies door het doorvoeren van de benodigde wijzigingen. Naleving van de Omgevingswet is namelijk essentieel voor het verkrijgen van ontheffingen.

Door samen te werken met ervaren partijen zoals NSM en de provincie Limburg, wordt de naleving van alle wettelijke vereisten gewaarborgd.

6. Financiën

Voor het opstellen van een SMP volgens de NSM-methode zijn aanzienlijke financiële middelen nodig. De geschatte kosten bedragen €270.000, waarvan €220.000 voor het opstellen van het SMP en €50.000 (indicatief) voor de compensatieopgave.

Omdat er op dit moment maar 1 partij is die op basis van de NSM-Methode dit SMP onderzoek verricht zou dit betekenen dat bij feitelijke doorvoering afgeweken dient te worden van het gemeentelijk aanbestedingsbeleid. Dit is reeds afgestemd met team Inkoop.

Om deze kosten te dekken, zijn verschillende financieringsmogelijkheden beschikbaar. De regeling 'Specifieke Uitkering Versnelling Natuurinclusief Isoleren' biedt de gemeente Roerdalen €144.036, voor het opstellen van het SMP. Dit bedrag kan bij de provincie Limburg worden aangevraagd

zodra de regeling geopend is, dit bedrag is reeds gereserveerd. Daarnaast kan de gemeente gebruikmaken van de 'Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie' (SpUk LAI). De gemeente heeft reeds een toekenning van deze middelen en heeft de tweede tranche aangevraagd. Hierdoor kunnen alle relevante kosten gedekt worden.

Naast de financiële middelen is er ambtelijke inzet nodig voor de uitvoering van het SMP. Hier is rekening mee gehouden in de urenplanning duurzaamheid.

7. Eerdere besluitvorming

Er is geen eerdere besluitvorming geweest.

8. Communicatie

Vooralsnog zal er geen brede publieke communicatie opgesteld worden. Bij de start van het veldonderzoek in een bepaalde buurt, zullen de inwoners geïnformeerd worden. Daarnaast delen wij onze ervaringen met de RES-gemeenten.

9. Planning en uitvoering

Na besluit college wordt opdracht verleend worden aan NSM voor het SMP-onderzoek. Verdere afstemming zal plaatsvinden met de provincie betreffende de aanvraag omgevingsvergunning. Er zullen offertes opgevraagd worden voor uitvoering van de compenserende maatregelen. Deze compensatiemaatregelen zullen daarna uitgevoerd worden.

Eind september/begin oktober start het veldwerk, de inwoners zullen hierover worden geïnformeerd. Het veldonderzoek zal vervolgens in april 2025 verder gaan en eindigen in oktober 2025. Eind 2025/begin 2026 zal het SMP afgerond zijn en de omgevingsvergunning naar verwachting verleend.

10. Privacy

Niet van toepassing

11. Afstemming

Teamoverstijgend: Er is en wordt afgestemd met o.a.:

- Team Leefomgeving (duurzaamheid)
- Team Financiën
- Team Communicatie
- Team Dienstverlening (inkoop & bestuurszaken)

Kader:

- *Coalitieprogramma, Visie en Missie:*

Het voorstel voor het opstellen van een SMP volgens de NSM-methode sluit nauw aan bij de visie en missie van de gemeente Roerdalen om een duurzame en leefbare omgeving te ontwikkelen. Door de integratie van natuurbescherming met verduurzaming, wordt bijgedragen aan een toekomstbestendige gemeente.

Relatie met andere beleidsstukken:

- *Transitievisie Warmte, Koers duurzaamheid 2050.* Het SMP en de compensatiemaatregelen zijn nodig om de doelstellingen te kunnen halen.

- *Omgevingswet*; Wettelijke kaders
- *Programma Verduurzaming gebouwde omgeving (Rijk)*
- *Regionale samenwerkingsafspraken*: De samenwerking met de Provincie Limburg en andere gemeenten in de regio via de samenwerking RES wordt versterkt door dit project.

12. Bijlagen

1. Onderzoeksvoorstel SMP
2. Sensor-flooding methodiek NSM
3. Kamerbrief: Aanpak natuurinclusief isoleren